

Hos Cæcilie Lassen bliver magien virkelig i “Op af jorden”

Cæcilie Lassen. Foto: Sofus Graae

NIELS OLSEN

22.04.2026

BØGER // ANMELDELSE – I *Op af jorden* lader forfatter Cæcilie Lassen besættelsestidens traumer og efterkrigstidens skam leve videre i en familiehistorie med magisk twist. “Idéen er stærk, plottet originalt”, skriver Niels Olsen om romanen, der forfølger en række af de personkarakterer og temaer, som hendes foregående fortælling *Indre Ø* leverede.

Op af jorden

Forfatter: Cæcilie Lassen

Forlaget **Alhambra**, 2026.

Romanens omdrejningspunkt er forholdet mellem søstrene Marian og Birgit – begge fra de store krigsårgange, hvorfra velfærdssamfundet ekspanderede. Fortællingens motor er det finurlige, magisk-realistiske øjeblik, da den unge modstandsmand Evald, der blev henrettet som 18-årig af nazisterne i Mindelunden tre uger før befrielsen,

efter at have ligget død og begravet i omkring 80 år forlader sin formuldede, ormædte kiste for at vende tilbage til de levendes land.

Med Birgits hjerneblødning og begyndende demens som bagtæppe oprulles en sælsom historie, hvor Evald som en ung oprørsk Morten Nielsen-figur træder ind i modstandsbevægelsen.

Sprut, tobak og små eskapader

I en blanding af idealisme, retfærdighedssans og generationsoprør drives Evald til modstand mod nazismen og betaler den højeste pris. Angiveligt er han blevet forrådt af Birgits far, som i de smertefulde år efter besættelsen har navnet Stikker-Hansen klæbende til sig og familien. Hans hustru og børn må leve i fortidens skygger, mens de kæmper en daglig kamp for føden i et lille familiegartneri ved Avedøre – længere ude, end hvor kragerne vender. Under besættelsen dyrkes bl.a. tobaksplanter på giftfyldte marginaljorder beboet af fattigfolk, som lige akkurat overlever.

“Som læser er man fanget i krydsfeltet mellem at fastholde fornuften og følge Birgit ind i en ny verden, hvor demensens gråzone åbner sig

Vi føres med stor, deskriptiv præcision gennem københavnermiljøer med rationeringskort, dårlig sprut og tobak, hasardspil i mørke kældre, omsyet tøj, fedtede frisurer, opmaskede strømper og horisontale forfriskninger. Her er afstanden mellem ven og fjende, forbryder og frihedskæmper forbløffende kort. Efter krigen er midlerne små, pigerne chikaneres i lokalsamfundet, faren går i hundene, og moren kæmper for at få familien til at hænge sammen.

Ind i velfærdsstatens løfter

Vi følger Birgit og hendes storesøster Marian fra efterkrigstidens traumer over velfærdsstatens opblomstring til i dag.

Stort set samme tidslige struktur, som forfatteren benyttede sig af i romanen *Indre Ø*, hvor familiefortælling spejler samfundsudvikling, fortid og nutid vikler sig ind og ud mellem hinanden og giver fortællingen nerve og dynamik. Vi er med søstre til rock'n roll-bal og følger de socialdemokratiske visioner for Fremtidens Danmark tage form i de store, sociale boligbyggerier på Vestegnen i tresserne og halvfjerdserne, hvor arbejderklassen flytter ud i lyse og venlige lejligheder med bad, centralvarme og grønne græsarealer til leg og rekreation for masserne.

Evalds møde med den alderstegne Birgit åbner fortælledeøren på vid gab

Vi bevidner den seksuelle frigørelse, partnerbytte, skilsmisser og feministisk kampgejst på charterferie til Costa del Sol, hvor nye eventyr begynder, Marian kaster sig ud i romantiske eventyr og fortiden spiller Birgit et puds. Vi oplever hjemmehjælperens minuttyranni i scenen fra nutiden, hvor Birgit i ældreboligen svinger mellem demensens hyperreale forestillingsverden og velfærdsstatens minimale bud på hjemmeservice.

Som læser er man fanget i krydsfeltet mellem at fastholde fornuften og følge Birgit ind i en ny verden, hvor demsens gråzone åbner sig, magi og virkelighed flyder sammen, og tidsopfattelsen opløses.

Frihed eller forpligtelse

De to søstres liv udfolder sig meget forskelligt. Marian er den kreative, anarkistiske og succesfulde storesøster med hus, have og blomstrende kunsthåndværkerforretning, gennem hvilken hun bevæger sig opad i samfundshierarkiet. Hun er med på noderne i sin fandenivoldske omfavelse af både oprør og selvrealisering. Hun er også egoistisk og ansvarsløs og får som en moderne Ikaros svitset vingerne.

Birgit er den jordnære og tryghedssøgende gartnermedhjælper, som livet igennem må kæmpe for at holde skindet på næsen, og som aldrig for alvor drager fordel af det samfundsøkonomiske opsving, men reproducerer gartnerfamiliens sociale position blandt 'folket'. Hun er usikker og generøs, rummelig og favnende, mens hun plejer sine mennesker og planter i den nære verden.

CÆCILIE
LASSEN

Op af jorden

Roman

ALHAMBRA

Romanen udkom d. 16. marts. Her ses bogens forside.

Derved eksemplificerer de to søstre to versioner af efterkrigstidens drøm om et samfund, hvor få har for meget og færre for lidt. Hvor der både er plads til individets udvikling og stræben mod karriere og personlig succes – og det brede, folkelige og forpligtende fællesskab, hvor man dyrker det lokale tilhørsforhold og hverdagens pligter. Sammenhængskraften i efterkrigstidens danske velfærdssamfund drives netop af denne evne til at rumme begge positioner spændt ud mellem individualismes vilde usikkerhed og kollektivismens forudsigelige tryghed.

Et liv på tværs af tiden

Evalds møde med den alderstegne Birgit åbner fortælldøren på vid gab. Hvad er deres indbyrdes forhold og relationen til det fine, ældre ægtepar på Frederiksberg? Hvordan kom Evald overhovedet ind i familiens liv? Kan en død vende tilbage til livet i en anden tid og begå sig i et forandret samfund, hvor analoge kompetencer er afløst af digitale platforme og sprog? Og er der måske flere nuancer til historien om, at det var søstrenes far, der angav den unge modstandsmand?

Hun hjælper Evald og forsøger på alle mulige måder at lette fortsættelsen af det liv, han mistede

Romanen leger med den forjættende tanke, at menneskelivet – som naturen – ikke er lineært og afsluttet, men cirkulært og fortsat: At vi kan vende tilbage, opleve verden på ny, at tiden, vi kender, kan bøjes og returnere, som var den ny. Som læser pendulerer man mellem et plot, der primært foregår inde i demensramte Birgits eget forvirrede hoved, hvor fortid og nutid smelter sammen til et tidløst nu, og en parallel fortælling om, at der er mere mellem himmel og jord, at de døde kan tale til os, og at vi, der endnu levende, gør klogt i at tage den sjette sans alvorligt. For måske er der en verden – ikke i, men under den verden, vi kender og lever i.

Arv, intuition og det overnaturlige

Samtidig er der noget synsk på spil i den hansenske klan, som har sigøjnerblod i årene og formødre med kontakt til det hinsides; kloge koner der kunne mere end deres fadervor, som stod i kontakt med de døde, tog varsler og så ind i fremtiden.

Cæcilie Lassen har skrevet en stærk, sanselig og uhyre anbefalelsesværdig roman

Birgit har taget en rem af denne hud med sig i livet. Hun overskrider åben og tillidsfuld tid og rum, oplever døden og genkomsten til livet som noget naturligt og ganske uproblematisk og bliver derved en støtte og katalysator for Evalds fortælling og blik på verden. Det blik, som mange unge modstandsfolk fik slukket alt for tidligt.

Hun hjælper Evald og forsøger på alle mulige måder at lette fortsættelsen af det liv, han mistede. Som kan hun gøre det gjorte ugjort og snyde døden og manden med leen for hans høst, gelejde Evald ind på Akademiet og dermed bidrage til at fuldende hans drøm om et liv i kunstens tjeneste.

Original i både idé og udførelse

Under hele fortællingen lurer naturens vitalitet, vilde kræfter og vilje til liv. Naturen er en energi, der bor i os, kan få planter til at gro, genføde det døde, lade regnen vande en udtørret egn og få nye gevækster til at spire.

De stadig mere påtrængende klimaforandringer – med tørke, skovbrande, orkaner, skybrud og oversvømmelser – udfoldes i underspillede, apokalyptiske scener, der sætter menneskelivet i perspektiv. Slutscenen giver i dén grad ordet til Moder Jord, som hjælper Evald og Birgit med at bytte roller og åbner porten til det hinsides.

Cæcilie Lassen har skrevet en stærk, sanselig og uhyre anbefalelsesværdig roman, som bringer læseren afklaring, tro på det gode, tilgivelse for synderne og et lille skridt nærmere den sidste, stille fred. Idéen er stærk, plottet originalt og fortællingen føres fornemt og overbevisende igennem et udefinérbart sted mellem stjernehimlen, der lyser over mig, og pligten, der banker i mit bryst.

2. verdenkrig

Cæcilie Lassen

demens

magisk realisme

Velfærdsstat

NIELS OLSEN

Niels Olsen (f. 1971), antropolog, cand. scient. anth. Stifter af den antropologiske rådgivnings- og skribentvirksomhed ressourcer.nu, som bygger bro mellem ansøgere og fonde på det almennyttige område. Fra 2008 til 2023 projektchef for kulturområdet i Nordea-fonden. Fra 2001 til 2007...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland